

Giv dit barn en gave: Musik

af Christina Kirstinesgaard

Med to børn i Steinerskolen har jeg fået erfaringer med musik, som jeg i en samtale med Jette Rymer, der er musiklærer og orkesterleder, udfolder og prøver at blive klogere på.

Der er ingen tvivl i mit sind om den gavnlige virkning, det har givet mine to døtre i 5. og 6. klasse at være omgivet af musik i et halvt skoleliv. De væsentligste kernepunkter, som jeg har observeret, har været:

- Når man øver sig - bliver man bedre
- Det sociale aspekt - musikudøvelse kræver evne til samvær
- Alt efter barnet kan det enten blive fæstnet eller løsnet til/fra den daglige trummerum
- Måske mærker børnene også den spiritualitet, musikken giver?

Et billede af musikken

Jette Rymer siger til en start: Musik består af 3 dele, nemlig melodi, harmoni og rytme. En balance mellem disse 3 er musik. Den klassiske musik indeholder netop disse elementer, hvorimod f.eks. noget af den nyere musik vægter enten melodierne eller rytmen hårdt. Hvis man vil gå en professionel vej i rock musikken, så er den klassiske musik det bedste fundament, fordi man her får fat i balancen mellem melodi, harmoni og rytme.

Vi har gennem de seneste 50 år mere og mere sluppet nogle musikalske traditioner i vores samvær med hinanden. Før i tiden var det almindeligt at synge og spille sammen, så i dag må vi forældre tage ansvar for børns musikoplevelse og ikke mindst med stor vilje sætte ind med gode vaner.

Den klassiske musik giver noget helt specielt til vores børn. Rudolf Steiner beskriver Schopenhauers betragtning i en sammenligning mellem malerkunsten, skulpturkunsten og musikken, fordi han fandt den vigtig:

"De 2 førstnævnte finder deres forbilleder i den fysiske verden, mens musikken finder sit "forbillede" eller udspring i den åndelige verden, idet den musik, vi hører i den fysiske verden, blot er som en skygge på væggen."

"Musikken er det, som opstår i dig, når du hører tonerne", har den amerikanske lyriker Walt Whitman sagt. Via musikken kommer du lidt mere tilstede i din krop. Den kan være en slags værktøj til at finde sjælebalance, b.l.a. harmonierne i dur / mol og i forskellige genrer.

Når man øver sig - bliver man bedre

"Netop musikken har særlige kvaliteter, som griber dybt opdragende ind i mennesket" fortæller Jette Rymer.

Mennesket er musik og dybt forbundet med denne. Musikken selv kræver en streng indre og ydre disciplin i tilegnelsen, ellers får man ingen tilgang til den. Som musiklærer må man gennem kærlig forståelse for barnets alder og udvikling stille passende krav. Forældrene må træde til som deres børns vilje, og hjælpe dem til en daglig øve-praksis.

Det er netop, hvad jeg har kunnet observere i forhold til mine egne børn. De har lært at øve sig, og det høres meget tydeligt i violinspillet, om de har øvet sig. Samtidig er det en stor glæde for dem, når det lykkes.

Det er ikke blot et spørgsmål om at øve sig på violinen, men netop vanen med at øve sig kan give børnene en ballast livet igennem. Hvis man har svært ved noget, kan man øve sig. Man kan lære ikke at give op, men at intensivere øvningen. Man kan lære en proces, der går fra frustration til forvirring til håbløshed til at få øje på nåleøjet, at presse sig igennem og herefter se en helt ny verden åbne sig. Sikke en gave at give sit barn!

Det sociale aspekt

Jette fortæller, hvordan børnene lærer skiftevis at musicere og lytte, at løfte i flok, at føle sig som en enhed og at få fælles oplevelser. Der opstår et element, som må betegnes som værende af fineste sociale karakter.

Set udefra har jeg oplevet en sammenspilsgroupe på skolen bestående af 6 elever fra forskellige klasser. Denne lille gruppe arrangerede uden tøven en gave til deres musiklærers jubilæum. Gaven bestod af nogle smukke melodier, som de helt selv både øvede og opførte for en større forsamling. Gruppen tog ansvar, tænkte, øvede sig, planlagde og handlede. Meget smukt og rørende.

Jette ser den enkelte elev og lige præcis dette barns vej i musikkens verden og griber øjeblikket, hvor der i nu'et netop sker en forvandling. Den musikalske skolingsvej er individuel og meget speciel.

Mine 2 børn har 2 vidt forskellige temperamenter. Her ses det tydeligt. De er altid til stede i musikken, men den ene lærer pludseligt at koncentrere sig, lige så øjenbrynene rynker, hvor den anden lærer at give lidt slip og svinger med i rytmen. På begge indvirker det bedre end en større sundhedskur. De bliver rensset for følelsesmæssige ubalancer og sjælen bliver glad igen.

Måske mærker de også den spiritualitet, musikken giver?

Det er efterhånden "lovligt" at tale om musikken som åndeligt element.

Jette fortæller f. eks om folkemusikforskeren og komponisten Zoltan Kodaly, for hvem det lykkedes i Ungarn i 1951 at få indført 5 ugentlige musiktimer i 100 skoler som et eksperiment. En undersøgelse af resultatet viste, at elevernes indlæringssevne i samtlige boglige fag blev stærkt forbedret, og derfor udvidede man eksperimentet til 1.000 skoler.

Jeg var før sommerferien til en klassisk koncert med hele 4. klasse og deres forældre. Børnene sad på første række og var næsten en del af orkesteret. En livlig koncert med stille stunder, opfarende og så lige pludselig opstod der en pause i stykket. Salen var dødsens stille, det var næsten det mest fantastiske i stykket. Her kunne jeg mærke betydningen af, at musikken er noget, der opstår i dig selv.

Har man øvet sig så meget, at man spiller uden noderne, opstår der ligeledes en helt speciel situation, når man spiller uden at vide, hvor man er henne. En meget åndelig situation, hvor musikken giver indblik i, at det er en dyb kristen forbindelse. Spiller man så sammen med en anden i denne situation, vil ordene "når to er sammen i mit navn" give en meget tydelig mening. Det er svært at forklare, men skal prøves.

Jette fortsætter: Som leder af klassiske skoleorkestre kan det være vældig svært, at holde elevernes interesse og glæde fast ved den klassiske musik, bla. på grund af mediernes påvirkning, og det dermed forbundne "perfekte lydbillede", men ved fælles hjælp og glæde opstår der i koncert- situationer netop den fordybelse og forbindelse, som har den dybere virkning i eleverne, som er hensigten, og sådanne gyldne øjeblikke er væsentlige at "affotografere" til resten af skoleårets udfordringer.

Husk musikken

Spar den ikke væk eller moderniser den.

Lad os holde fast på kernepunkterne i musikken udtrykt ved den klassiske musik.

Vores omverden er ved at finde "de vise sten" omkring den klassiske musiks virkning på os mennesker. Lad os blive ved det klassiske og ikke gå på kompromis med indsatte trommer, pop, techno, rap og rock i skolesammenhæng. Lad musikken blomstre på jeres skoler. Erfaringen viser, at det griber dybt ind i eleverne, lærerne og skolens samlede kultur på en positiv måde.

Under alle omstændigheder - så giv dit barn den gave, at det bliver omgivet af musik med melodi, rytme og harmoni, og at det får lov til at øve sig til livet og i livet. Op på noderne!

For mig som mor og menneske er det sandt, at:

Musikken kommer
fra den åndelige verden.
Du kan nå den åndelige verden
via musikken.

*Christina Kirstinesgaard er uddannet steinerlærer og læser miljøbiologi på Odense universitet.
Hun har to børn på Rudolf Steinerskolen i Odense.*

Hvis du vil vide mere, så læs også bogen "Musik i opvæksten" redigeret af Jette Rymer